

SZLOVÁK KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Módosítás időpontja: 2013.07.01.
Érvénybe lépés ideje: 2013.09.01.

TARTALOMJEGYZÉK

	Tartalomjegyzék	2. o.
I.	BEVEZETŐ	3. o.
I. 1.	Óvodánk bemutatása	5. o.
II.	GYERMEKKÉP,ÓVODAKÉP,PEDAGÓGUSKÉP,KÜLDETÉS- NYILATKOZAT, HITVALLÁSUNK	6. o.
II. 1.	Gyermekkép	6. o.
II. 2.	Óvodakép	7. o.
II.3.	Pedagóguskép	8. o.
II. 4.	Küldetésnyilatkozat	9. o.
II. 5.	Hitvallásunk	10. o.
	Óvodai nevelésünk rendszer ábrája	11. o.
III.	ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	12. o.
III. 1.	Egészséges életmód alakítása	12. o.
III. 2.	Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	13. o.
III. 3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	13. o.
IV.	AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK KIEMELT FELADATAI	15. o.
IV. 1.	Anyanyelvi nevelés	15. o.
IV. 2.	A szlovák nyelvi nevelés	16. o.
IV. 3.	Külső világ tevékeny megismerésére nevelés	18. o.
V.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	20. o.
V. 1.	Személyi feltételek	20. o.
V. 2.	Tárgyi feltételek	21. o.
V. 3.	Az óvodai élet megszervezésének elvei	22. o.
V. 4.	Hagyományaink, ünnepeink – évkör	24. o.
V.5.	Óvodánk szolgáltatásai	25. o.
V. 6..	Napirend	26. o.
VI.	ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODA- PEDAGÓGUS FELADATAI	27. o.
VI. 1.	Játék	27. o.
VI. 2.	Verselés, mesélés	30. o.
VI. 3.	Ének , zene, énekes játék, gyermektánc	33. o.
VI. 4.	Rajzolás,festés, mintázás, kézi munka	36. o.
VI. 5.	Mozgás	38. o.
VI. 6.	A külső világ tevékeny megismerése	41. o.
	Matematika	44. o.
VI. 7.	Munka jellegű tevékenységek	45. o.
VI. 8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	48. o.
VII.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	50. o.
VIII.	ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	51. o.
IX.	GYERMEKVÉDELEM	57. o.
X.	SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE	58. o.
XI.	ÓVODÁNK ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDJE	59. o.
XII.	ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK	61. o.
XII. 1.	Legitimációs záradék	61. o.
XIII.	FELHASZNÁLT IRODALOM	62..o.

I. BEVEZETŐ

Az óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, *Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.*

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) *a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;*
- b) *a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;*
- c) *az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben*

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti saját *pedagógiai* programját: vagy átvesz és adaptál egy kész programot, vagy saját programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai nevelési programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett *érvényesüljenek* azok az általános igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek *harmonikus fejlődése* érdekeinek figyelembevételével megfogalmaz.

2. Az óvodai *pedagógiai* program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

- a) a *Nemzetiség* óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda *nemzetiségi* nevelést végez;
- b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermek nevelését végzi.

Tótkomlós Város Önkormányzata által fenntartott Napközi Otthonos óvodáinak nevelőtestülete az 1999/2000 tanévet a saját nevelési programja alapján kezdte meg.

Helyi nevelési programunkat az Országos Óvodai nevelés alap- programjára építettük a helyi igények és lehetőségek figyelembevételével.

Kiemelten kezelt helyi sajátosság a szlovák nyelv, hagyomány és kultúra ápolása az anyanyelv és a környezeti nevelés.

Óvodai nevelésünk az emberi személyiség teljes kibontakoztatására az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, különleges védelem illeti meg.

Programunk készítésekor az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett figyelembe vettük a

- ❖ **255/2009. (XI.20.) Kormányrendeletet,**
- ❖ **nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelési irányelvét is,**
- ❖ **a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét.**
- ❖ **1993. évi LXXIX. Tv. A közoktatásról**
- ❖ **IPR – A 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 39/D. § (4-8) bekezdésnek megfelelően mely szerint, az óvoda az Oktatási és Kulturális Miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint szervezi a nevelést.**

Óvodánk Helyi nevelési Programját is a fentiek tükrében készítettük el, amelyben rögzítettük az intézményünkön belüli szakmai konszenzus feltétlenül tiszteletben tartandó minimumát, egyéni szabadságát, autonómiát is biztosítva.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló Kormányrendelet 363/2012. (XII.17.) a kihirdetést követően 2013.09.01.-től hatályba lép azzal, hogy az intézményeknek a rendeletbe foglaltaknak megfelelően felül kell vizsgálniuk helyi nevelési programjukat, melyet először a 2013/2014-es óvodai nevelési évben kell alkalmaznunk.

2013.szeptember 1.-től a tótkomlói Diófa utcai óvoda a Országos Szlovák Önkormányzat fenntartása alá tartozik.

Szabályozó dokumentumok	Szabályozó tartalma
2011.04.25.	Magyarország Alaptörvénye
2011.évi CXCV. törvény	A nemzeti köznevelésről
LXXIX/1993. törvény a közoktatásról	Közoktatásról szóló törvény
363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet	Óvodai nevelés országos alapprogram
20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet	A nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról
1. melléklet a 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet	A Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének irányelve
3.melléklet a.../2012.(.....)EMMI rendelethez	Nemzetiségi óvodai nevelés alapelvei
2003. évi CXXV. törvény Az	Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény

A változások , módosítások, kiegészítések dőlt betűvel íródtak, hogy észrevehetőbbek legyenek.

I. 1. Óvodánk bemutatása

Az óvoda neve: *Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda*

Fenntartója: *Országos Szlovák Önkormányzat*

Székhely: *1114 Budapest Fadrusz u. 11/a*

Telefon: *Tel.,fax:(+36-1)386-8759,(+36-1)466-9463*

email: *oszo@axelero.hu*,

Igazgató :*Laukó Zsuzsanna*

Székhely:*Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda*

Telefon : *06 68 462 076*

Intézményvezető- helyettes: *Moravszkiné Paulik A Katalin*

Az óvodaépület címe:

Diófa utcai óvoda: *5940. Tótkomlós, Diófa u. 10. sz.*

Tel/fax.: *68/462-546*

email: *ovoda.totkomlos@gmail.com*

Tótkomlós (Slovenský Komláš) a dél-alföldi magyarországi szlovák települések tipológiai rendszerébe tartozó város. Tótkomlós lakosságának száma 6638 fő, ebből 20 %-a vallja magát szlováknak. Ebből következik, hogy a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvodában nagy hangsúlyt fektetünk a nemzetiségi szlovák nyelv, kultúra, hagyományok és szokások ápolására. Városunk központját szeli ketté folyócskánk a Száraz-ér, mely az utóbbi években fontos természetvédelmi területként került a figyelem középpontjába. Mezőgazdasági jellegű városunkra jellemzőek a nagy zöld területek: parkok, ligetek, kertek, erdősávok, stb. A Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda épülete a város *központjához* közel helyezkedik el, azonos társadalmi és természeti környezetben.

Az óvodaépülete a főútvonalaktól kissé távolabb, kevésbé forgalmas, de jól megközelíthető helyen található, zöldövezet mellett.

Településünkre jellemző a szlovák és magyar emberek összetartása, a nyitottság, egymás megbecsülése, tisztelete, az érzelemgazdagság. Generációk egymásnak adták át tapasztalataikat, ezáltal nagyon sokáig képesek voltak megőrizni a család, családi értékteremtő erejét, a hagyományokat. A családi szocializációs hatásokat nélkülöző gyermek számára az óvodában kell megadnunk a személyiség érését segítő feltételeket, a szociális viselkedés fejlesztésével, valamint a *nemzetiségi* életmódhoz, kultúrához kötődő hagyomány és szokásrendszer ápolását, a kultúrkinccs továbbörökítésének lehetőségét.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP, KÜLDETÉSNYILATKOZAT, HITVALLÁSUNK

II. 1. Gyermekkép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető, *szellemi ,erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség* és szociális lény egyszerre.

Ezek szerint: a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség *kibontakozásának elősegítésére* törekszik, ,

biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekképünket a következőképpen összegezzük: A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással soha nem helyettesíthető individuum, és szociális lény aktivitását. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső érés sajátos törvényszerűségei, a spontán, tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Arra törekszünk, hogy gyermekeink kellő nyelvi fejlettséggel rendelkezzenek, amely képessé teszi őket a kommunikálásra. Magyarok és szlovákok együtt képesek legyenek egymás nyelvét, kultúráját, hagyományait elfogadni. Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink tapasztalatszerzés, élményszerű cselekvés által vegyék észre a természet szépségét, védjék, óvják azt.

A gyermekközösségben természetes módon elfogadják a különbözőségeket.

"A gyermek abból tanul amit lát,
Ha a gyermek együtt él a barátsággal,
megtanulja, hogy a világ olyan hely,
ahol jó élni!"

(Dorothy L. Nolte)

II. 2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család
Az óvoda a *köznevelési* rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. *Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer*e és *tárgyi környezete* biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének *legmegfelelőbb* feltételeit. *Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiség fejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő élet szakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.* *Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).*

Az óvodai nevelésben alapelv:

- a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai *hatásoknak* a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmakról, *emberi értékek közvetítéséről*; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A *nemzetiséghez* tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a *társadalmi integrálását*.

II.3. Pedagóguskép

A kisgyermeket tisztelettel kezeljük. Pedagógiai gyakorlatunkat a gyermekközpontúság vezérli. Az óvodában minden, és mindenki a gyermekért van. Értelmezésünkben a gyermekszeretet a gyermek feltétlen tiszteletét jelenti. Jelenti a senki másra át nem hárítható felelősségünket azért, hogy minden egyes gyermeket lehetőségeihez és képességeihez mérten, maximálisan fejleszteni és nevelni kell.

II.4. Küldetésnyilatkozat

KÜLDETÉS NYILATKOZAT

1. Azonosulunk a program alapelveivel, céljaival!

Csak akkor vagyunk a programunk megvalósítói, ha hittel cselekszünk, s benne teljes értékű tagként dolgozunk

2. Megteremtjük a gyermekek boldog és biztonságos környezetét!

A gyermekek a mi szeretetünkre, törődésünkre, megértésünkre és hiteles kommunikációnkra vágnak

3. Megkülönböztetett érzékenységgel foglalkozunk a szülőkkal!

Legyen személyes, meghitt kapcsolatunk, szólítsuk őket nevükön. Minél többet mondjunk el és üzenjünk nekik a legdrágább kincsükről, a gyermekükről

4. Tudjunk nevetni, felfedezni, csodálkozni!

Ha mi képesek vagyunk erre, képesek leszünk a gyermekeknek is szikrát adni, mely fellobbantja bennük a humor felfedezés és néphagyományörzés varázslatos tüzét

5. Ami nekünk a program szabta kötelesség, az a gyermekeknek élmény és játék!

Ha mi erre gondolunk a játékos tanulási folyamatban, akkor a gyermekeket eljuttatjuk az értékekkel való azonosulásig

6. Hirdetjük, cselekedjük a „CSAK TISZTA FORRÁSBÓL” elvet!

A kisgyermek mindent megtanul, amit a szeretett személytől hall

7. A nemzetiségi szlovák nyelv hagyomány és kultúra ápolása!

Tiszteljük a másságot, gazdagítja, színesíti kulturális életünket

8. Törekedjünk a legjobb minőség elérésére!

A minőségi munka minket, a programot s az óvodánkat egyaránt dicséri.

9. Kialakítjuk az igényeknek megfelelő, harmonikusan szép és gondozott óvodánkat!

A rendezettség, a szép környezet nem csak a külvilágnak szól, hanem kifejezi belső igényességünket is

10. Tudjuk, és szem előtt tartjuk, hogy mivel tartozunk magunknak, a programnak, szűkebb, tágabb környezetünknek, amelyben élünk!

II.5 Hitvallásunk

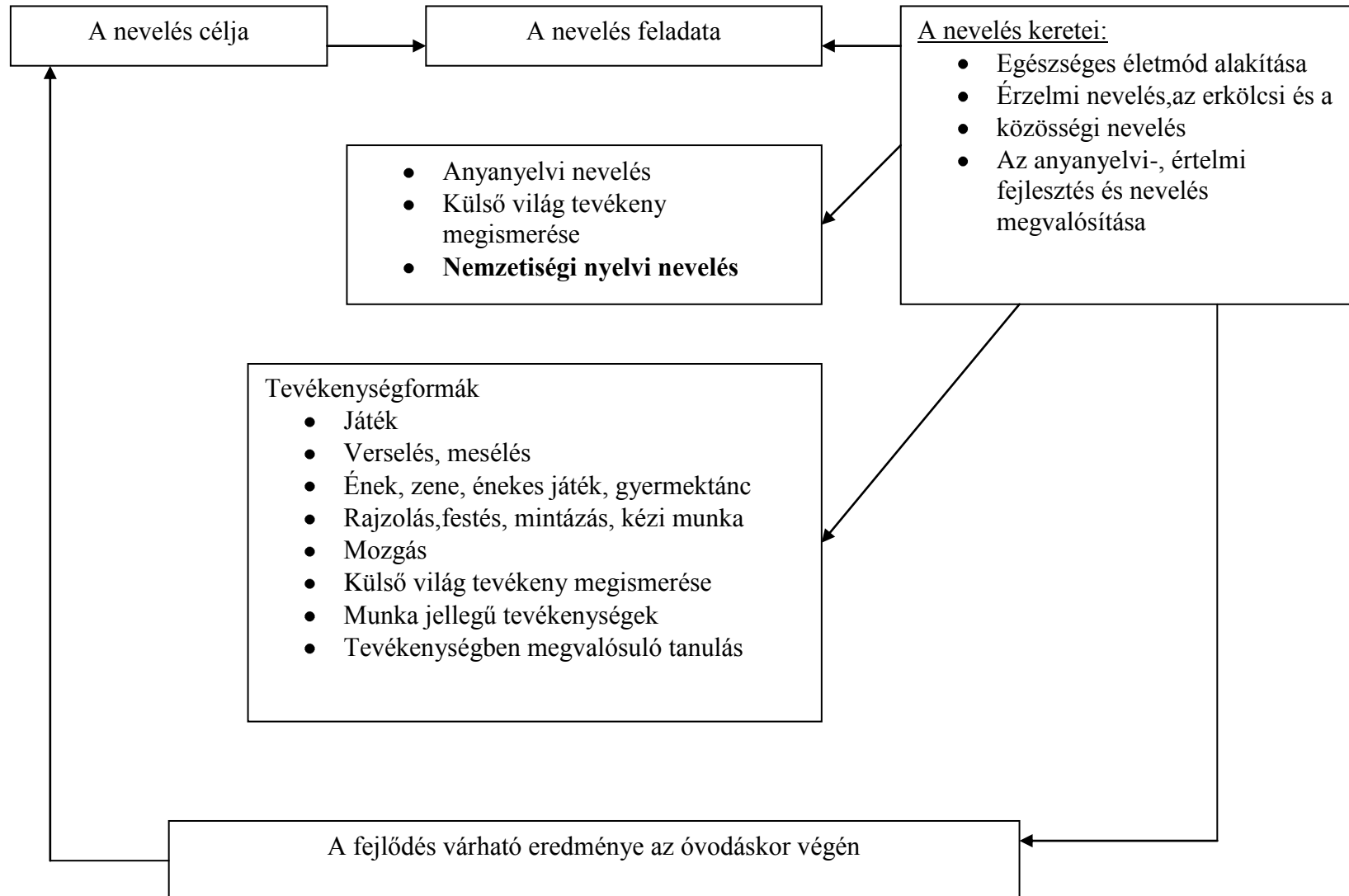
A kisgyermeket tisztelettel kezeljük. Pedagógiai gyakorlatunkat a gyermekközpontúság vezérli. Az óvodában minden, és mindenki a gyermekért van. Értelmezésünkben a gyermekszeretet a gyermek feltétlen tiszteletét jelenti. Jelenti a senki másra át nem hárítható felelősségünket azért, hogy minden egyes gyermeket lehetőségeihez és képességeihez mértén, maximálisan fejleszteniünk és nevelniünk kell.

„Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud addig tartani,
Míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,
Ha nem csak hallani,
De érteni akar,
Hogy közel legyen,
A szívdobogásunk.”

(Birtalan Ferenc)

ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

Programunk rendszerábrája

III. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi, az *erkölcsi és a közösségi* nevelés
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III. 1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a *gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban* kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek testi képességei fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, *a pihenés*, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges az egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- *a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;*
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.
- A különböző szociális hátrányokból eredő hiányosságokat pótoljuk, a különböző óvodai programokkal(vízhez szoktatás, szülői fórum, *apák napja*, családi nap, sportvetélkedő, játszódélután, vitaminnap).

III. 2. Az érzelmi , az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. *Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.* Mindezt szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket,
- *az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;*
- *az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását,*
- *és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;*
- *az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.*

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel

III. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv

ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. Modell értékű az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség- fejlesztése.

A *nemzetiségiségi* nevelés célja és feladata, hogy:

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára,
- ápolja és fejlessze a *nemzetiségi* életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat,
- készítse fel a gyermeket a *nemzetiségi* nyelv iskolai tanulására, segítse a *nemzetiségi* identitástudat kialakulását és fejlesztését.

A *nemzetiségi* nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett – figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét – minél teljesebbé váljon a *nemzetiségi* nyelven folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzásra alapuló nyelvelsajátítást.

A *nemzetiségi* kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék,) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.

A beszédhibás gyermekkel rendszeresen logopédus foglalkozik. A különböző „élményprogramokkal”, közvetlen helyszíni megtapasztalással, a gyermekek beszédkésztetését, beszédkészség fejlődését segítjük elő.

IV. ÓVODAI NEVELÉSÜNK KIEMELT FELADATAI

IV. 1. Anyanyelvi nevelés

Az óvónő célja:

- ❖ Biztosítsa a jó társkapcsolat kialakítását közte, és a gyermekek közötti párbeszéd érdekében.
- ❖ Tegye lehetővé, hogy nyugodt légkörben minden gyermek beszélhessen.
- ❖ Hallgassa meg mondanivalójukat, ösztönözze őket válaszadásra.
- ❖ Segítse elő gondolkodásuk fejlődését kérdéseivel.
- ❖ Ösztönözze a gyermeket a gyakori beszédre.

Az óvónő feladata

- ❖ Ismerje és kötődjön érzelmileg anyanyelvéhez.
- ❖ Törekedjék szemléletes beszédre.
- ❖ Teremtse beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkört.
- ❖ Nevelje arra a gyermeket, hogy bátran nyilatkozzon meg, mondja el élményeit és hallgassa meg társait.
- ❖ Ismerje a család nyelvi kultúráját, figyeljen az ott előforduló hibákra, hívja fel a figyelmüket a beszélgetések fontosságára.
- ❖ Kísérje figyelemmel a gyermek kialakulóban lévő egyéni beszéd-sajátosságait, fejlessze alkotó és passzív szókincsét.
- ❖ Megfelelő módszerekkel segítse a beszédhibák javítását, szükség esetén kérje szakember segítségét.

A gyermek tevékenységei

- ❖ Felszabadult légkörben szívesen beszél.
- ❖ A gyermek nyitottá válik a kapcsolatteremtésre.
- ❖ Játék közben társaival kommunikál, használja a nyelvi fordulatokat.
- ❖ Gyakorolja az elbeszélő és párbeszédű beszédformákat, felismeri miképpen lehet bánni a hangjával.
- ❖ Megfigyelés, tapasztalatszerzés útján szerzett élményeit elmondja.
- ❖ Beszédfejlesztő játékokat játszik, bábozik.

A fejlődés jellemzői

A gyermek 3-4 éves korban:

- ❖ Ismeri a környezetéhez tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét.

- ❖ A megismert új szavakat, szófordulatokat más hasonló beszédhelyzetben alkalmazza.
- ❖ Gondolatait összefüggően kifejezi.

4-5 éves korban

- ❖ Bátran és szívesen beszél.
- ❖ Érti és használja az ismert szavakat akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemléli közvetlenül.
- ❖ Gondolatai érthetően, összefüggően tudja kifejezni.
- ❖ Alkalmazza a párbeszéd jellegzetes fordulatait.
- ❖ Használja a jelen és múlt idejű igeidőket, képzőket, ragokat.

5-6-7 éves korban

- ❖ Aktívan használja a tapasztalatok során bővült szókincsét.
- ❖ Áthatóan, folyamatosan kommunikál, beszél.
- ❖ Nyugodtan, figyelmesen végighallgatja az óvónőt, végigvárja társa megnyilvánulását.
- ❖ Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki.
- ❖ Minden szófajt alkalmaz.
- ❖ Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- ❖ Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.

IV. 2. A szlovák nyelvi nevelés

A *nemzetiségi* óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a *nemzetiség* nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

A gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően biztosítjuk a *nemzetiség* nyelvének és kultúrájának megismerését, törekszünk a kulturális hagyományok átörökítésére.

A *nemzetiségi* nevelés feladata a gyermekek szóbeli kifejezőkészségének megalapozása és az, hogy ápolja a *nemzetiségi* életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.

A szlovák nyelvoktatás heti 16 órában történik.
Írásos dokumentációja a csoportnaplóban található.

Óvónő célja

- ❖ Biztosítsa változatos tevékenységekkel a gyermek érdeklődését és aktivitását a szlovák nyelv terén.

Az óvónő feladata

- ❖ Készítse fel az óvodáskorú gyermeket a *nemzetiségi* nyelv tanulására.
- ❖ Folyamatosan bővítse a gyermek szlovák szókincsét.
- ❖ Alakítsa ki a gyermek pozitív érzelmi viszonyulását a szlovák nyelvhez.

A gyermek tevékenységei

- ❖ Természetes szituációkban alkalmazza az udvariassági kifejezéseket.
- ❖ Élményeket szerez a szlovák hagyományörzés terén.

A fejlődés jellemzői

A gyermek

3-4 éves korban

- ❖ A ki? Mi? Kérdésre megnevez tárgyakat, élőlényeket.
- ❖ A mit csinál? Kérdésre megnevezi a tárgyak, élőlények cselekvését.
- ❖ A milyen? kérdésre megnevezi a személy, tárgy tulajdonságát.
- ❖ Ismeri saját nevét.
- ❖ Érti az óvodapedagógus közléseit.
- ❖ Ismeri az üdvözlési és udvariassági formákat.
- ❖ Tisztán ejti a magán- illetve mássalhangzókat.
- ❖ Megtanul néhány mondókát, verset, gyermekdalt, énekes játékot.

4-5 éves korban

- ❖ A kit? Mit? Kérdésre megnevez élőlényeket, tárgyakat.
- ❖ A kik? Mik? Kérdésre többes számban nevez meg élőlényeket, tárgyakat.
- ❖ Ismeri a számneveket 6-ig.
- ❖ Tisztán ejti a hangokat.
- ❖ Megtanul néhány mondókát, verset, gyermekdalt, énekes játékot.

5-6-7 éves korban

- ❖ A kérdésekre 3-4 szavas mondatokkal válaszol.
- ❖ Alkalmazza az állítás és a tagadás legegyszerűbb formáit.
- ❖ Ismeri a számneveket 10-ig.
- ❖ Tisztán ejti a hangokat.
- ❖ Beszéde tagolt, érthető.
- ❖ Megtanul 5-7 mondókát, 5-7 verset, 5-6 gyermekdalt, 3-4 énekes vagy mozgásos játékot.
- ❖ Képesé válik a *nemzetiségi* nyelv tanulására.
- ❖ Bizonyos fokon birtokában van mindazon készségeknek és képességeknek, amelyek őt a szlovák olvasás befogadására, megtanulására alkalmassá teszi.

IV. 3. Külső világ tevékeny megismerése

Az óvónő célja

- ❖ Ösztönözze a gyermeket a környezetvédelemre.
- ❖ Vegye figyelembe a gyermekek környezetben szerzett eltérő tapasztalatait, ismereteit.
- ❖ Tegye lehetővé a gyermek számára, hogy megismerje a világot és megértse azt a maga egészében.

Az óvónő feladata

- ❖ Tárja fel, ismerje meg a gyermek családi hátterét és szokásrendszerét.
- ❖ Teremtsen olyan feltételeket, amelyek lehetővé teszik a környezet felfedezését, tapasztalatok szerzését a természetben.
- ❖ Törekedjen arra, hogy a gyermek minél több élményt gyűjtsön saját természeti és társadalmi környezetéből, valamint a tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- ❖ Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermek természetben való folyamatos tevékenykedtetéséhez.
- ❖ Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- ❖ Használjon minél több természetes alapanyagot.
- ❖ Tárja fel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi nemzetiségi néphagyományok szokások és tárgyi kultúra értékeit, hogy a gyermek megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

- ❖ Tegye lehetővé a szükséges matematikai tapasztalatok megszerzését, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítását.

A fejlődés jellemzői

A gyermek:

3-4 éves korban

- ❖ Felismeri és megnevezi főbb testrészeit.
- ❖ Környezetükben szerzett tapasztalatait, élményeit érthetően kifejezi.
- ❖ Felismeri és megjegyzi a tanult gyümölcsök, zöldségek nevét.
- ❖ Ismeri az alapvető színeket.

4-5 éves korban

- ❖ Ismeri nevét, közeli családtagjait.
- ❖ Képes környezetében tárgyait, néhány növényt, állatot különböző szempontok szerint összehasonlítani.
- ❖ Néhány egyszerű, megnevezett tulajdonság szerint tud tárgyakat, személyeket, képeket szétválogatni, sorba rendezni.
- ❖ A vizsgálódás, tevékenység közben megnevezi a tulajdonságokat, és általában, kérdésre helyesen használja a legegyszerűbb összehasonlítást kifejező szavakat.
- ❖ Észreveszi a megfigyelt természeti jelenségben az egyszerű összefüggést.
- ❖ Meg tud különböztetni eltérő alakú tárgyakat, építményeket.

5-6-7 éves korban

- ❖ Ismeri lakása címét, szülei foglalkozását.
- ❖ Gyakorolja az elemi közlekedési szabályokat.
- ❖ A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggését felismeri.
- ❖ Ismert tárgyakat, jelenségeket, külső jegyeik rendeltetésük szerint összehasonlítja.
- ❖ Összehasonlásait szóban is kifejezi, és mások megállapításainak igazságát megítéli.
- ❖ Érti, és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- ❖ A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolja.
- ❖ Felismeri a napszakokat, különbséget tud tenni az évszakok között.
- ❖ Ismeri a gyűjtőfogalmakat és az oda tartozó elemeket, felsorolja.
- ❖ Felismeri, érti, és követni tudja a térben való tájékozódásban az irányokat és állásokat.

- ❖ Tegye lehetővé, hogy a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jusson a gyermek.
- ❖ Tegye lehetővé a gyermek számára, hogy a mennyiségi, alak-, nagyságbeli és téri viszonyokat (relációkat), megismerje.
- ❖ Fokozottan érvényesítse a valóság, az erről alkotott kép, és az ezt kifejező szó egységét.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V. 1. Személyi feltételek

- ❖ Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
 - ❖ Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, *akinek személye meghatározó a gyermek számára.* Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára, amely kiegyensúlyozott légkörben valósul meg.
 - ❖ Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
 - ❖ *A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.*
- . A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli*

-Óvodánkban szakmai munkaközösségek működnek:
 Minőségfejlesztési Munkacsoport
 Szlovák nemzetiségi Munkaközösség

Az óvodapedagógus kulcsszereplő, elfogadó segítő, támogató attitűdje modell értékű.

-Összehangolt munka a nem pedagógusokkal.

-Az óvodának rendelkeznie kell a *pedagógiai* program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

-Gyermekek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezése.

-Megfelelő munkakörnyezet biztosítása az óvodai munkatársaknak.

-Lehetőség megteremtése a szülők fogadására.

- Fejlesztő munkánkat segíti még: logopédus, mozgásterapeuta, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus.

A gyermekek vonatkozásában.

- ❖ Betöltött 2 és fél éves kor.
- ❖ Önállóság, kommunikációs képesség.
- ❖ Szülők közreműködése a nevelés program megvalósításában.

A nevelőtestület stabil, sokszínű, kreatív óvodapedagógusokból áll, akik fogékonyak és nyitottak az új szakmai ismeretek megszerzésére.

Óvodák megnevezése, felsorolása	Csoportok száma	Óvodapedagógusok száma	Ebből: szlovák képzéssel rendelkezik	Dajkák száma	Ebből: intézményvezető helyettes	Pedagógiai asszisztens	
					-	-	-
Diófa utcai óvoda Diófa u.10.	3	6	5	3	1	1	

V. 2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az alapellátás biztosítását továbbra is a költségvetés átgondolt, ésszerű felhasználásával tervezzük. Az óvodai alapeszközöket kiegészítve programunk eredményességét, hatását erősítik a következő eszközök.

- ❖ Fejlesztő játékok – természetes alapanyagokból. A játékeszközök választásánál fontosnak tartjuk a tudatos odafigyelést arra, hogy melyik játék, milyen részkapességet fejleszt felhasználásakor.
- ❖ Környezeti neveléshez: nagyítók, mikroszkóp, kis növény- és állathatározók, fényképezőgépek, természetfilmek, videó kazetták, távcsövek.
- ❖ Anyanyelv fejlesztéséhez: tükrök, mesekönyvek, társasjátékok, báb, stb.

- ❖ Mozgásfejlesztő tornaszerek napi játékos használatra. A testnevelési foglalkozásokon használt eszközök közül többet a csoportszobában is felhasználunk. Ezzel a gyermekek játékidőben is gyakorolhatják a mozgásfejlesztő feladatokat, illetve újabb játékokat is kitalálhatnak.
- ❖ Szemléltetőeszközök a szlovák nemzetiségi oktatáshoz. Népviseleti ruhák a nemzetiségi szereplésekhez.
- ❖ Hagyományos óvodai játékok, eszközök, berendezési tárgyak. A meglévő eszközök tudatosabb használata programunk szellemében.
- ❖ Újabb játékok vásárlásával is ezeket a szempontokat helyezzük előtérbe.

Az objektív külső feltételek, mint az óvodák épülete, berendezése, az óvodák udvara, a gyermekeket körülvevő környezet – adottak.

V. 3. *Az óvodai élet megszervezésének elvei*

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatárssal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Koncepcionális elemek

A *nemzetiségi* óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a *nemzetiség* nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

A szlovák-magyar kultúra ápolása, a szlovák nyelv gyakorlása, elsajátítása, néphagyományörzés. Ebben is biztosítjuk a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.

Az anyanyelvi nevelés kiemelt feladata segíteni a gyermekek önbizalmának kifejlődését, megerősítését, továbbá szociális kapcsolatainak kedvező alakulását.

A helyi környezeti adottságok megismertetésével, megszerettetésével a külső világ tevékenykedtetés általi megtapasztalásánál hazaszeretetre nevelés.

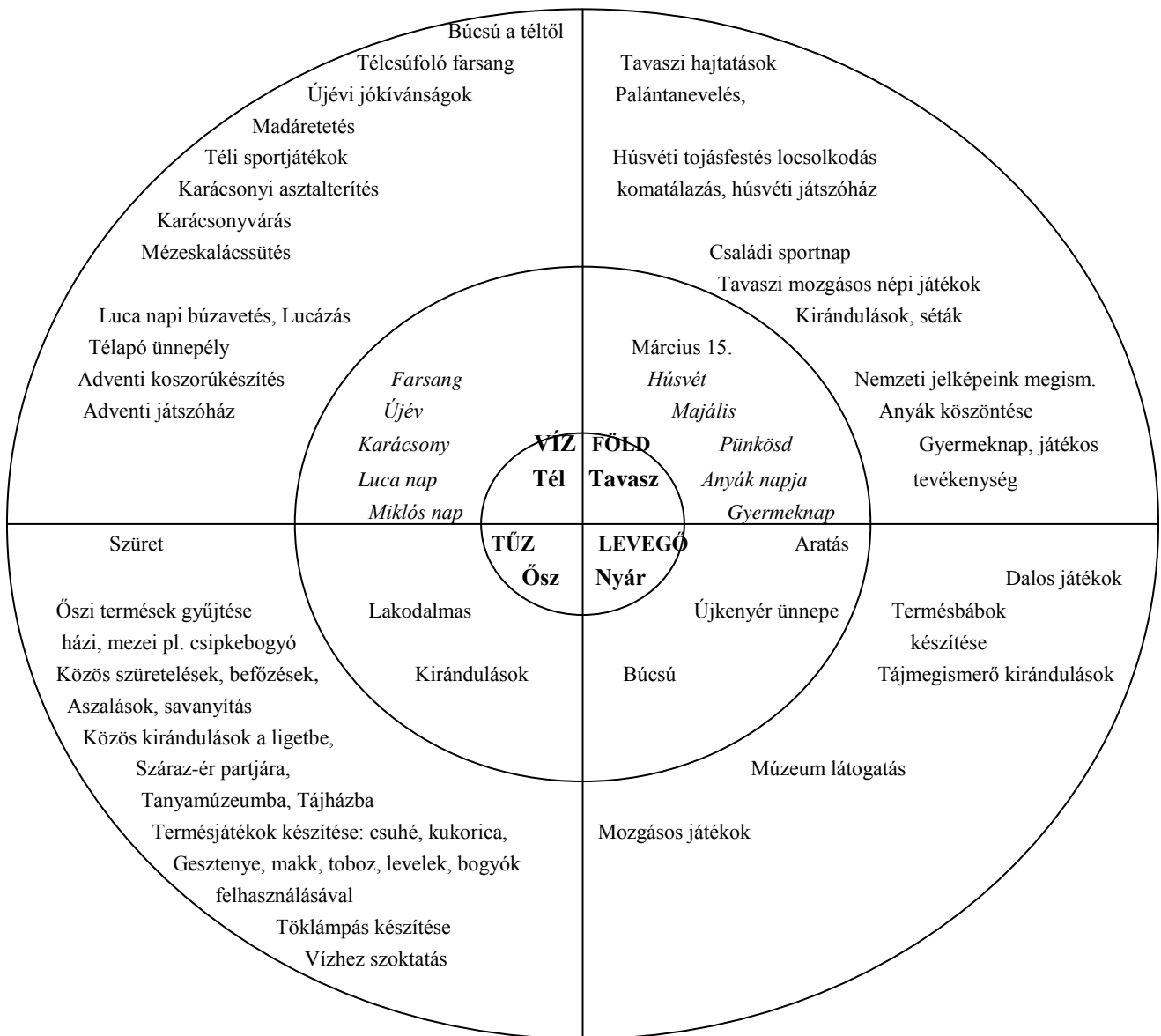
Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott.

1. Alapvető követelménynek tekintjük a kisgyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítását az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével. Az óvónő nevelőmunkája során szoros kapcsolatba kerül a családdal. A kölcsönös bizalom eredményeképpen a családi élet legbensőbb dolgairól is lehetnek információi.
2. A szlovák nyelvre való ráhangolás.
3. A közös programok szervezésével élménynyújtás és ezáltal a környező világ megismertetése.
4. Az óvónőink egész nevelőmunkáját áthatja a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, szereteten, őszinte érdeklődéssel és az elfogadásra alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.
5. A 3-6-7 éves gyermek alapvető szociális tanulási formája az utánzás, ezért az óvónő modell szerepe kiemelkedő jelentőségű. A modell átvételben az érzelmenek és a beszédnek fontos szerepe van. Ezért biztosítjuk a gazdag érzelmi légkört, óvónőink nyelvi kommunikációs kifejezőkészsége, kultúráltsága állandó minta minden gyermek számára. Nevelői magatartásunk, beállítottságunk modell legyen a családi nevelés számára is.
6. Tiszteletben tartjuk a családok belső szokásait, ügyeit. Ezért biztosítjuk a szülői titoktartásunkról. E követelmények megsértése vétségnek minősül a pedagógiai etika ellen.

V. 4. *Hagyományaink, ünnepeink - Évkör*

-SZLOVÁK –MAGYAR NÉPI MONDÓKÁK, GYERMEKJÁTÉK DALOK,
ZENEHALLGATÁSHOZ

-NÉPDALOK, NÉPMESÉK, DRAMATIKUS JÁTÉKOK, NÉPI
BÁBJÁTÉKOK

Az óvoda természetes közege a hagyományörzésnek, fontos feladatunk a hagyományok, népszokások ápolása, értékeink megőrzése, továbbadása. Arra törekszünk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, úgy külsőségekben, mint belső tartalmukban. Minden ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be, amely lehetőséget biztosít az érzelmi átélésre, és gazdagon motivált tevékenységekre.

Hagyományaink, ünnepeink szerves részét képezik a szlovák, nemzetiségi nevelésnek.

Az óvodai fejlesztő munkánk fontos jellemzője a projekt módszer használata: egészen a módszer felhasználásától beleértve az értékelésig. Minden mozzanat a gyermekekkel együtt zajlik, a kooperatív munka, a munkamegosztás, az egyéni vállalt önkéntesség, szabad önkifejezés és önállóság hatja át.

„Ha a kisgyermek szabadon nyúl
a tapasztalatokért átéli az életet.”

(Bólyai Farkas)

Jeles napok feldolgozása, megünneplése minden csoportban külön történik, beleértve a zöld napos ünnepeket is, például madarak napja, föld napja, stb.

V.5 Óvodánk szolgáltatásai

- ***Szülői fórum-igény felmérés szerint***
- ***Néptánc/ Középső és nagycsoportban***
- ***Ovi foci/ Középső és nagycsoportban***
- ***Angol nyelv szoktató /Nagycsoportban***
- ***Zene óvoda/ Nagycsoportban***

V. 6. *Napirend*

A napirendünk hozzájárul a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Biztosítjuk a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

A tevékenységek megszervezéseinek elvi szempontjai:

- ❖ A folyamatosság.
- ❖ A kötetlenség.
- ❖ A választhatóság.
- ❖ Az átjárhatóság.
- ❖ Rugalmasság.

6 h-tól 12 h-ig	<ul style="list-style-type: none"> - folyamatos játéktevékenység, - étkezés, önkiszolgálás, - egészségügyi szokások gyakorlása, - mindennapos mozgásos percek, - fejlesztési lehetőségek kihasználása, (kötetlen és kötött fejlesztések), - levegőzés,
12 h-tól 13 h-ig	<ul style="list-style-type: none"> - ebéd, - egészségügyi szokások gyakorlása,
13 h-tól 15:30 h-ig	<ul style="list-style-type: none"> - alvás mesével, altató dallal, - pihenés, - egyéni alvási igénynek megfelelően folyamatos - ébredés, - uzsonna, - egészségügyi szokások gyakorlása,
15:30 h-tól 17 h-ig	<ul style="list-style-type: none"> - folyamatos játéktevékenység, - alkalmankénti testedzés, - egyéni fejlesztések, - folyamatos hazabocsájtás.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VI. 1. *Játék*

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus szerepjátékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Tudatosan megengedő, támogató biztosságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása. Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársaként nyelvi kifejezésminták adása. A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai eleminek gazdagításával. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás

tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondataalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.

Az óvónő célja

- ❖ Törekedjen a játék indirekt irányítására.
- ❖ Erősítse a baráti kapcsolatok kialakulását.
- ❖ Ösztönözze a gyermekeket arra, hogy játékok során alkalmazzák az ismert szlovák kifejezéseket.
- ❖ Tudatos, indirekt játékirányítás mellett, segítse a gyermek játékszükségletének kielégítését.
- ❖ Törekedjen arra, hogy kreatív, fejlesztő és élményt adó tevékenységgé váljon a szabad játék.

Az óvónő feladata

- ❖ Megteremti a nyugodt, szeretetteljes légkört az elmélyült játékhoz.
- ❖ Biztosítja az elegendő időt, helyet és eszközt a játék számára.
- ❖ Biztosítja a közös élményeket a játék fejlesztése érdekében, fejleszti kreativitását és élményt adó tevékenységüket.
- ❖ Ösztönzi a gyermekeket a játék közben kialakult konfliktusok feloldására.
- ❖ Ösztönzi a gyermekeket a játék folyamán a szlovák kifejezések, mondókák, dalok, használatára.
- ❖ A gyermek készség-, differenciált képesség -, és készségfejlesztése.

A gyermek tevékenysége

- ❖ Spontán és önkéntes módon örömmel játszik.
- ❖ Igényli a felnőttel való együttjátszást, gyakorlójátékot játszik.
- ❖ Szerepjátékot, építőjátékot, konstrukciós játékot, szabály- és szabad játékot játszik, dramatizál, bábozik.
- ❖ Gyakorlójátékot játszik véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlésre készíteti.
- ❖ Építő- konstruáló játék közben különböző játékszerekből összerak, létrehoz valamit, eleinte spontán, de később átgondolt elrendezett meghatározott céllal épít.
- ❖ A szerepjáték során belső reprezentációit, a részfunkcióban elsajátított konkrét mozgásos, képi és szimbolikus elemek egyedi kombinációit jeleníti meg.

- ❖ A szabályjátékban a gyermek igazodik a legfontosabb szabályokhoz – a mozgásos szabályjátéknál – értelemfejlesztő szabályjátéknál is.
- ❖ A barkácsolása a játék igényéből indul ki és nem öncélú.
- ❖ A bábozás során feleleveníti belső világának tapasztalatait, esztétikai, szociális élményeit.
- ❖ A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülővel, pedagógus és a nem pedagógus kollegákkal való együttműködésben:
 - Mintaértékű kommunikáció, az éppen aktuálisan csoportra és egyénre szabottan formálendő szokások, normák hangsúlyozásával, a szerepjátékba való bekapcsolódáskor az adott játszócsoportra hangolódó szerepformálás.
- ❖ A kisgyermek belső pszichikus szükségletéből adódóan – minden nap – visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul játszik.
- ❖ A SNI-s gyermekek játékában a fellelhető hiányosságok pótlása- az állapotfelmérés alapján- , az érési folyamatának figyelembe vételével a segítség megadása.

A fejlődés jellemzői

	Gyakorló játék	Szerepjáték	Építő és Konstruktív játék	Szabályjáték
3 - 4 éves korban	- játékos mozgást végez, - szavakat ismételtet, handabandázik	- képes olyan szerepjátékot játszani, amely egyszerű cselekvéseket tartalmaz, - elsajátítja és betartja a játékszerekkel kapcsolatos elemi szabályokat	- gyakran bonyolult építményeket alkot	- az egyszerű szabályok során mozgásszükségletüket elégítik ki. -
4-5 éves korban	- tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad	- kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye - a játékszerekkel és eszközökkel végzett cselekvése megfelel a szerep által megkívánt tevékenységnek	- gyakran a szerepjátékokhoz kapcsolódik	- egyéni kívánságait egyeztetni társai érdekében - örködik a szabályok betartása felett
5-6-7 éves korban		- megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenysége logikáját - alkalmazkodik a játék szabályaihoz - le tud mondani egy-egy kedves játékszerről - tud vezetni és játszótársához alkalmazkodni - a játékcsoport tagjai között szoros és tartós kapcsolat alakul ki	- bonyolultabb alkotásokat hoz létre - eredményességre törekszik - képes a különböző anyagok kombinált alkalmazására	- olyan szabályjátékokat kedvel, amely nagyobb szellemi erőfeszítést igényel - képes bonyolult szabályjátékok megtanulására, ez örömmel játszsa - figyelmezteti társát a szabályok betartására - játékában jelen van az egészséges versengés

VI. 2. *Verselés, mesélés*

- ❖ Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket *nyújtanak*.
- ❖ A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és *jó* alkalmat, *erős* alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában –*feltárja* a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.
- ❖ A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposágával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- ❖ A mese *különösen alkalmas* az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének *kialakítására*. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- ❖ A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- ❖ A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és(vagy) ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- ❖ A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- ❖ Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvónő célja

- ❖ Törekedjen arra, hogy nyelvileg tiszta és esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.
- ❖ Ösztönözze a gyermeket is a megkezdett vers, mese befejezésére, vagy önálló mese, mondóka mondására.
- ❖ Törekedjen olyan irodalmi alkotások kiválasztására, amely hozzájárul a gyermek érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez.

Az óvónő feladata

- ❖ Megszeretteti a gyermekkel a verset, mesét, mondókát, irodalmi műveket.
- ❖ Feladata, hogy a gyermek és az irodalom tudatos és aktív kapcsolatát megteremtse.
- ❖ Érzelmi biztonság megadásával, az értelmi és etikai fejlesztéssel személyiségformálást végezzen.
- ❖ Keltse fel és mélyítse el az irodalom iránti érdeklődést.
- ❖ Alapozza meg az irodalomhoz és könyvhöz fűződő szeretetteljes érzelmi kapcsolatokat.
- ❖ Alakítsa ki a gyermekben az irodalmi művek befogadásának igényét.
- ❖ Fejlessze a gyermek erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát.
- ❖ A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. Mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez.
- ❖ Törekedjen minél többször olyan mesélő környezet kialakítására, amelyben a gyermek belső képvilágát jelenítheti meg.
- ❖ Inspirálja a gyermeket saját irodalmi alkotás létrehozására, amely az önkifejezés egyik fontos eszköze.
- ❖ Figyeljen a gyermek beszédére, kifejezőképességére, helyes hangsúlyozására és ritmusára.
- ❖ Gyarapítsa irodalmi anyaggal a szókincsét.
- ❖ Szélesítse a gyermek látókörét, ezáltal fejlessze értelmi képességeit.
- ❖ Teremtse meg a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyát.
- ❖ Alkalmat adjon a "mesetudat" és "valóságtudat" elkülönítésére.
- ❖ Irodalmi – esztétikai élmények erősen hassanak a személyiségre és sokoldalúan formálják azt.
- ❖ A gyermek sajátosságaira alapozva, egységes értékes műveltségi anyagot közvetítsen.
- ❖ Ismertesse meg a gyermeket a szlovák nyelv szépségeivel – s ezen belül a szlovák versek, mondókák, mesék gazdag világával, a népi hagyományokkal, szokásokkal, kultúrával.

A fejlődés jellemzői

A gyermek

3-4 éves korban

- ❖ Bekapcsolódik a mondókák, versek mondogatásába, ritmikus mozgással kíséri a verseket, ismételgeti a gyakran hallott szöveget.
- ❖ Kedve szerint énekelget, halandzsázik, beszédjátékokat alkot.
- ❖ Figyelmesen, szívesen hallgatja a rövid meséket.
- ❖ Észreveszi, hogy a felnőttek gondosan, vigyázva bánnak a könyvekkel.
- ❖ A gyermek ráébred – az óvodapedagógus segítségével – az irodalmi alkotásokban rejlő csodákra, mágikus világképre és a mélyebben rejlő pszichikus realitásokra.
- ❖ A szlovák dúdolók, versek a gyermek számára érzéki, érzelmi élményeket adnak.

4-5 éves korban

- ❖ Közvetlen környezete vagy a természet jelenségeire alkalmasszerűen felidéz mondókákat.
- ❖ Ismer kiolvasót, hintázót, állathívogatót, tréfás állat és névcsúfoló rigmust.
- ❖ Az óvónő által elkezdett versek ismételgetésébe önként bekapcsolódik, és örömet leli az önmaga által kitalált irodalmi alkotásokban.
- ❖ Szívesen befogadja a felnőtt által elmondott verseket, kedve szerint mozdulatokkal kíséri.
- ❖ Várja és kéri a meséket, ezzel gazdagodik belső képvilága.
- ❖ Kedvenc meséje és mesehőse iránt ki tudja fejezni rokonszenvét, játékában utánozza viselkedését.
- ❖ Mesével, verssel kapcsolatos érzelmeit játékban, rajzban nyilvánítja ki.
- ❖ Szórakoztatja a képeskönyvek nézegetése, beszélgetést kezdeményez a képekről.
- ❖ Szívesen találkozik a népi, a klasszikus és kortárs irodalmi művekkel.
- ❖ A mágikus világkép hatására, a gyermek ráébred az önkifejezés szépségére.
- ❖ Igényli a szlovák irodalmi alkotások mondogatását, ritmusukat mozgással kíséri.

5-6-7 éves korban

- ❖ Játék közben odailő szöveget, rigmusokat mondogat.
- ❖ Kéri az elhangzott vers, mondóka ismétlését.
- ❖ Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdi felfogni a mondott, hallott vers témájára, költői képeire.
- ❖ Várja és kéri a mesemondást, maga is részesévé válik a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.

- ❖ Figyelmesen, csendben végig hallgatja a meséket, ami a belső képi világát jeleníti meg.
- ❖ A mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásai közé tartozik.
- ❖ Igényli a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket.
- ❖ Az önkifejezés eszköztára kiszélesedik a táncsal, a mozgással, a mesealkotással, kitalált mondókákkal, versekkel.
- ❖ Gazdagodik kommunikációja, lelki higiéniája.
- ❖ Érzelmi biztonságban érzi magát, a mesehallgatás során.
- ❖ Képes a folytatásos mese szálait összekötni.
- ❖ Van kedvelt meséje, mesehőse, amit játékában megjelenít, realizál.
- ❖ A szlovák mesekönyvek képeit hosszan nézegeti, szívesen előadja és kedve szerint mozgással kíséri

VI. 3. *Ének, zene, énekes játék, gyermektánc*

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, *hallgatása*, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (*az egyenletes lüktetés*, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenei kreativitás fejlesztése (mozgás rögtönzés zenére, dallam, ritmus variációk kitalálásának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyitja meg a gyermekek előtt.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a , gyermekek hovatartozását is.

A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Az óvónő célja

- ❖ Példamutatással érje el, hogy az éneklés, zenélés részévé váljon a gyermek mindennapi tevékenységének.

- ❖ Zenei tevékenységekkel segítse elő a gyermek önállóságát, fejlessze zenei alkotókedvét és vidám játékokkal sokféle formában szerezzen közös élményt.
- ❖ A magyar és szlovák népdalok, mondókák, gyermekdalok énekeltetésével segítse a hagyományőrzést.
- ❖ A zene művészi eszközei hatására együtt élje át a zene által kiváltott élményeket a gyermekekkel.

Az óvónő feladata

- ❖ Felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- ❖ Felfedezteti a mozgás szépségét, a ritmus, a közös éneklés, a dallam örömét, zenei alkotókedvét.
- ❖ Fejleszti az ének-zene, énekes játék hatásával a gyermek nyelvi-kommunikáció képességeit is.
- ❖ Az önfeledt zenéléssel, énekléssel tegye lehetővé, hogy a gyermek minél több zenei élményhez jusson.
- ❖ A gyermek zenei műveltségét fejlessze tovább.
- ❖ A magyar és szlovák népdalok éneklésével, a gyermek – néptáncokkal és népi játékokkal a hagyományok megismerését, továbbélését segíti elő.
- ❖ A zenei készségfejlesztés területén megfelelő szintre juttatja a gyermeket.
- ❖ Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.
- ❖ Beszéd és zenei hallás fejlesztése.
- ❖ Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása.
- ❖ Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).
- ❖ Adjon lehetőséget az énekes, játékos ritmust játszó hangszerek használatára a nap folyamán, folyamatosan.

A gyermek tevékenységei

- ❖ Ritmusjátszó hangszereket használ.
- ❖ Népdalokat, gyermekdalokat énekel, komolyzenei műveket hallgat.
- ❖ Magyar, szlovák mondókákat mondogat, dalos játékokat játszik, énekel és mozgással kíséri azt.
- ❖ Mozgás improvizációt végez zenére.

A fejlődés jellemzői

A gyermek

3-4 éves korban

- ❖ Mondókákat, játékdalokat óvónő segítségével csoportosan természetes mozgásnak megfelelően mondja, énekl.
- ❖ Felismeri és megnevezi a halk, hangos éneklést, zörejeket, és a beszéd hangerő közötti különbségeit.
- ❖ Megkülönbözteti és felismeri hallás alapján az egymástól eltérő zörejeket, emberi hangokat, hangszerek hangszínét és ritmusjátzó hangszerek hangját.
- ❖ Kifejezi az egyenletes löktetést a dalhoz kapcsolódó játékos mozdulatokkal, tapssal szabályos löktetést érezhető mozdulatokkal.

4-5 éves korban

- ❖ Önként, önállóan énekl a játékdalokat, mondókákat.
- ❖ Felismeri a magasabb és mélyebb hangokat beszédben, hangszeren bemutatott dallamokon.
- ❖ Visszaénekl szöveges dallammotívumokat csoportosan és egyénileg is.
- ❖ Felismeri a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról.
- ❖ Megkülönbözteti a zörejeket, a beszédet, énekhangot.
- ❖ Felismeri többféle hangszer hangjait.
- ❖ Követi az egyenletes löktetést éneklés, mondóka közben természetes szép mozgással.

5-6-7 éves korban

- ❖ Természetes tempójában énekl a játékdalokat.
- ❖ Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbséget.
- ❖ Ismeri a halk, hangos közötti különbséget, tud halkan, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- ❖ Felismeri a dallamot dúdolásról, hangszerrel.
- ❖ Összehasonlítja és bemutatja a normál tempónál a gyorsabbat és lassabbat, tempókülönbségeket már fogalom párokkal kapcsol össze.
- ❖ Szépen megformálja az egyszerű játékos, táncos mozgásokat, (koppantós, dobbantós, áthajlás, páros fogó, köralakítás ... stb. - lépések változatos irányával).
- ❖ Szívesen ismerkedik hangszerekkel, és azok hangjaival.

VI. 4. *Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka*

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, *mint* az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a *kreatív* önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, *festés*, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvónő célja

- ❖ Alakítsa a gyermekekben az önkifejezés igényét: képi, plasztikai kifejezőképesség, komponáló – térbeli rendezőképessegek terén.
- ❖ Vegye figyelembe az egyes gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket.
- ❖ A nemzetiségi jelleg tükröződésével is erősítse a vizuális nevelés hatásrendszerét.

Az óvónő feladata

- ❖ Biztosítsa élményeik, megfigyeléseik és fantáziájuk képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- ❖ Segíti a kezdeményező, a kreatív magatartás érvényre jutását.
- ❖ Eljuttatja a gyermeket a képi alakítás öröméhez.
- ❖ A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- ❖ A környezet megformálásában igényes legyen, törekedjék a szép, esztétikus elrendezésre.
- ❖ Az egész nap folyamán teret biztosít az ábrázoló tevékenységre.

- ❖ Megismerteti a gyermeket a különböző anyagokkal és a kézi munka technikai alapelemeivel.
- ❖ Ügyel arra, hogy az óvoda tárgyi környezete érzékeltesse a nemzetiségi jelleget.
- ❖ A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- ❖ Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.

A gyermek tevékenységei

- ❖ Rajzol, fest, mintáz, épít, valamint a kézimunka különböző technikáit végzi.
- ❖ Részt vesz az ábrázoló tevékenységhez szükséges természetes anyagok gyűjtésében.
- ❖ Vizuális tevékenységében megjelenik a képalakítás, a konstruálás, a műalkotásokkal való ismerkedés és a környezetalakítás.
- ❖ Az elkészült műveket, kellékeket felhasználja játékában vagy más tevékenységi formákban.
- ❖ Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás. Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.

A fejlődés jellemzői

A gyermek

3-4 éves korban

- ❖ Megismerkedik az alapvető technikai eljárásokkal, eszközökkel, anyagokkal és ezek alkalmazásával.
- ❖ Sokoldalú látási – tapintási tapasztalatokat szerez a tárgyak térbeli kiterjedéséről.
- ❖ Képeiben megjelenik az egyszerű emberi alak és a tárgyak ábrázolása.
- ❖ Szívesen és sokat alkot, belső igényeiből adódóan, melyek színek, formák és egyéb művészi eszközökben nyilvánul meg.

4-5 éves korban

- ❖ Szívesen vesz részt az ábrázolás sokféle formájában, biztonsággal használja az ábrázolás eszközeit, a technikai eljárásokat.

- ❖ Személyeket, egyszerű eseményeket, jól ismert tárgyakat képes megjeleníteni alkotásaiban.
- ❖ Növekvő biztonsággal használja a kiterjedések nagyságbeli fokozatait, térbeli viszonyokat és ezek jelzését munkáiban meg is jeleníti.
- ❖ Igényli a díszítést, kedvvel alkalmazza képalakításában és plasztikai munkáiban az egyszerű forma – és színritmusokat.
- ❖ Segítséggel képes ajándék- és játéktárgyakat készíteni, egyszerű kiegészítő kellékeket alkotni játéktémáihoz.

5-6-7 éves korban

- ❖ Élményei, elképzelései, képzeleti megjelenítésében biztonsággal használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- ❖ Tevékenyen részt vesz az őt körülvevő tér átalakításában, bátran, ötletesen épít.
- ❖ Színhasználata és formaábrázolása változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb jegyeket.
- ❖ Emberábrázolásában megjelennek a részformák, egyszerű mozgások jelzésével próbálkozik.
- ❖ Önállóan készít kellékeket, modelleket, díszít tárgyakat, mintáz formákat.
- ❖ Kialakulnak benne az objektív világ felépítésének alapjai: az alak, a szín, a tér, a forma és a ritmus felismerése.
- ❖ Kibontakozik kreatív képessége, szép iránti nyitottsága, igényessége.
- ❖ Fejlődik aktivitása, önállósodása, s ez egész személyiségére kihat, határozottabb jellemet eredményez.
- ❖ Az ábrázoló tevékenységek segítik benne a szenzomotoros koordinációt, melynek megfelelő fejlettsége előfeltétele az iskolai írástanulásnak

VI. 5. *Mozgás*

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró

képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

4. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az óvónő célja

- ❖ Segítse elő a gyermekek mozgáslehetőségeinek szélesítését, mozgáskoordinációjuk és egészségük érdekében a rendszeres, aktív mozgáshoz való szoktatást, nyújtson segítséget az egészséges életvitel megalapozásához.
- ❖ Segítse elő, különböző nehézségű differenciált feladatok adásával, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
- ❖ Tegye lehetővé a játékos mozgást, a tornát a teremben és a szabad levegőn.
- ❖ Vegye figyelembe a gyermekek eltérő mozgásfejllettségét, amely fejleszti a gyermekek harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, kis- és nagymozgását.
- ❖ Tartsa szem előtt, hogy a testnevelésnek fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában.
- ❖ Teremtsen az óvodai élet mindennapján szervezett és spontán mozgáslehetőséget.

Az óvónő feladata

- ❖ Fejlessze a gyermekek fizikai állóképességét, és segítse az egészséges életmódra nevelés megvalósulását.
- ❖ A szervezett testnevelés foglalkozáson tudatosan fejlessze a gyermekek természetes mozgását, testi képességeit, fizikai erőnlétét.

- ❖ Biztosítsa a szervezett általános, sokoldalú képzéssel a testi fejlődést.
- ❖ Fejlessze a motoros képességeket.
- ❖ Szerettesse meg a mozgást a gyermekkel, fejlessze mozgáskultúrájukat.
- ❖ Biztosítson lehetőséget minden nap a szabad levegőn való tartózkodásra, a szabad mozgás gyakorlására.
- ❖ Fejlessze a gyermek testi képességeit, ügyessége sokféle formáját, a testi erejét, gyorsaságát és állóképességét.
- ❖ Biztosítson lehetőséget a gyermek mozgástapasztalatának rendszeres bővítésére, fejlessze a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést.
- ❖ Fejlessze a gyermek cselekvő és feladatmegoldó képességét, erősítse a szép mozgás iránti vonzalmat.
- ❖ A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- ❖ A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- ❖ A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- ❖ Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára (mindennapos testnevelés, testnevelés szabad mozgáslehetőségek kihasználásának nyomon követése).

A gyermek tevékenységei

- ❖ Szívesen és sokat mozog.
- ❖ Szívesen végez gimnasztikai gyakorlatokat, néhány talajtorna elemet, sokszínű változatos testnevelési játékot.
- ❖ Tornázik, fogócskázik.
- ❖ Gyakorolja a természetes mozgás elemeit, (jár, fut, ugrik, egyensúlyoz, stb.)
- ❖ Tornaszereket, tornaeszközöket használ.
- ❖ Mozgás közben érzékeli a ritmust, ami számára örömforrás.

A fejlődés jellemzői

A gyermek

3-4 éves korban

- ❖ Örül a mozgásnak, melyet szabadon végez.
- ❖ Ismeri a futás és járás közötti különbséget.

- ❖ Képes megadott jelre irányt változtatni, személyeket és tárgyakat kikerülni és megkerülni.
- ❖ Csúszik, kúszik, mászik a talajon, irányváltoztatással.

4-5 éves korban

- ❖ Csoportos versenyjátékot el tud játszani társaival.
- ❖ Oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből felszólításra kézfogással kört alakít.
- ❖ Összehangolt kar és lábmunkával egyenesen és körbefut.
- ❖ Biztosan halad végig vízszintes padon, a pad végén leugrik hajlított állásba.
- ❖ Célba dob egy kezes felsődobással vízszintesen.
- ❖ Szívesen és sokat labdázik, feldob és elkapja.

5-6-7 éves korban

- ❖ A teljesítőképesége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- ❖ Cselekvőképessége gyorsá válik, mozgása kitartó lesz.
- ❖ Tér és időtájékozódó képessége fejlődik.
- ❖ Megszereti és igényli a mozgást.
- ❖ Megérti az egyszerű vezényszavakat.
- ❖ Versenyjátékot játszik a szabályok betartásával.

VI. 6. *A külső világ tevékeny megismerése*

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a haza táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A *gyermek a* környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, *továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.*

Az óvónő célja

- ❖ Ösztönözze a gyermeket a környezetvédelemre.
- ❖ Vegye figyelembe a gyermekek környezetben szerzett eltérő tapasztalatait, ismereteit.
- ❖ Tegye lehetővé a gyermek számára, hogy megismerje a világot és megértse azt a maga egészében.
- ❖ Tegye lehetővé, hogy a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jusson a gyermek.
- ❖ Tegye lehetővé a gyermek számára, hogy a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat (relációkat), megismerje.
- ❖ A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása.
- ❖ A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés.
- ❖ Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

Az óvónő feladata

- ❖ Teremtsen olyan feltételeket, amelyek lehetővé teszik a környezet felfedezését, tapasztalatok szerzését a természetben.
- ❖ Törekedjen arra, hogy a gyermek minél több élményt gyűjtsön saját természeti és társadalmi környezetéből, valamint a tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- ❖ Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermek természetben való folyamatos tevékenykedtetéséhez.

- ❖ Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- ❖ Tárja fel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi nemzetiségi néphagyományok szokások és tárgyi kultúra értékeit, hogy a gyermek megtapasztalja ezek szeretetét, védelmét is.
- ❖ Tegye lehetővé a szükséges matematikai tapasztalatok megszerzését, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítását.

A fejlődés jellemzői

A gyermek

3-4 éves korban

- ❖ Felismeri és megnevezi főbb testrészeit.
- ❖ Környezetükben szerzett tapasztalatait, élményeit átéli.
- ❖ Felismeri és megjegyzi a tanult gyümölcsök, zöldségek nevét.
- ❖ Ismeri az alapvető színeket.

4-5 éves korban

- ❖ Ismeri nevét, közeli családtagjait.
- ❖ Képes környezetében tárgyait, néhány növényt, állatot különböző szempontok szerint összehasonlítani.
- ❖ Néhány egyszerű, megnevezett tulajdonság szerint tud tárgyakat, személyeket, képeket szétválogatni, sorba rendezni.
- ❖ Észreveszi a megfigyelt természeti jelenségben az egyszerű összefüggést.
- ❖ A vizsgálódás, tevékenység közben örömmel ismeri meg a körülötte lévő világot, jelenségeket.

5-6-7 éves korban

- ❖ Ismeri nevét, születési helyét, idejét.
- ❖ Gyakorolja az elemi közlekedési szabályokat.
- ❖ A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggését felismeri.
- ❖ Ismert tárgyakat, jelenségeket, külső jegyeik rendeltetésük szerint összehasonlítja.
- ❖ Érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- ❖ A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolja.
- ❖ Felismeri a napszakokat, különbséget tud tenni az évszakok között.
- ❖ Ismeri a gyűjtőfogalmakat és az oda tartozó elemeket, felsorolja.

- ❖ Felismeri, érti, és követni tudja a térben való tájékozódásban az irányokat és állásokat.
- ❖ Tudatosodik benne a környezet iránti felelősségérzet.
- ❖ Környezetvédelem, természet szeretete

MATEMATIKA

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Az óvónő célja

- ❖ A játékos tapasztalatszerzés során lássanak meg összefüggéseket a gyermekek, alkossanak ítéleteket, fejlődjön a gyermek problémamegoldó gondolkodása.

Az óvónő feladata

- ❖ Felkelti a gyermekek érdeklődését a matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzésére.
- ❖ Segíti a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítását.
- ❖ Ösztönzi a gyermekeket arra, hogy játékos tapasztalatszerzésük során lássanak meg összefüggéseket, vonjanak le következtetéseket, alkossanak ítéleteket.
- ❖ Fejlessze a gyermekek problémamegoldó gondolkodását.
- ❖ Tegye lehetővé a matematikai tapasztalatok szerzését, a környezet megismerése során.
- ❖ Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán- és szervezett ismeretszerzésre.

A gyermek tevékenységei

- ❖ Megfigyeléseket végez, összehasonlít, tulajdonságok szerint szétválogat, sorba rendez, osztályoz.
- ❖ Méréseket végez különböző egységekkel.
- ❖ Tapasztalatokat szerez, a geometria körében.
- ❖ Használja a tükröt, tükör előtt mozog, téri percepciót alakít ki.
- ❖ Alkalmazza a relációkról szerzett ismereteit.
- ❖ Megismeri az alapvető matematikai fogalmakat.

A gyermek

3-4 éves korban

- ❖ Rácsodálkozik a körülötte lévő világ jelenségeire, matematikai jellegű ismeretekre.

4-5 éves korban

- ❖ Tulajdonság szerint összehasonlít, szétválogat.
- ❖ Mennyiségi tulajdonságok szerint sorba rendez.
- ❖ Mennyiségeket, halmazokat mér össze.
- ❖ Számlálást végez.
- ❖ Geometriai tapasztalatokat szerez.
- ❖ Térben és síkban tájékozódik.

5-6-7 éves korban

- ❖ Összehasonlít, szétválogat, sorba rendez.
- ❖ Számfogalom megalapozása terén mennyiségeket mér össze, párosít.
- ❖ Gyakorolja a tő és sorszámneveket.
- ❖ Mérést végez különböző egységekkel, gyarapítja térfogattal kapcsolatos ismereteit.
- ❖ Tájékozódik síkban és térben.
- ❖ Tükörrel szerzett tapasztalatait alkalmazza a szimmetria területén.
- ❖ Biztonságosan alkalmazza a relációkat, párosít.
- ❖ Felismeri a különféle geometriai formákat.

VI. 7. Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermekmunka jellegű tevékenysége:

- *örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;*
- *a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;*

– a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel

Az óvónő célja

- ❖ Biztosítsa, hogy a munka értékelésében a gyermek részt vegyen, ezzel is segítse elő reális önértékelésük alakulását.
- ❖ Érzékeltesse a munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömét.
- ❖ Késztesse a gyermeket az aktív munka végzésére.
- ❖ Tegye lehetővé, hogy a gyermek a munka megosztása során önállóan dönthessen.
- ❖ Segítse elő a család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítését.

Az óvónő feladata

- ❖ Minden gyermeknek biztosítja a lehetőséget az önkiszolgáló tevékenység elvégzésére.
- ❖ Olyan feltételeket teremt, melyek a gyermekben kialakítja az esztétikus, tiszta rendezett külső és belső környezet iránti igényt, az elvégzett feladat jelentőségének megláttatását, elismerését, megóvását.
- ❖ Biztosítja a gyermeknek a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- ❖ Lehetőséget ad a gyermeknek bármilyen munkatevékenység elvégzéséhez.
- ❖ Arra törekszik, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermeknek.
- ❖ A nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.
- ❖ A gyermek készség, differenciált képesség, és készség fejlesztése.
- ❖ Egységet teremtsen a cselekvő tanulással és a munka jellegű tevékenységekkel.
- ❖ Az óvónő teremtsen meg a munkát, mint aktív tevékenységet.
- ❖ Az óvónő a munka jellegű tevékenységek irányításakor formálja a gyermekmunkához való attitűdjét.

A gyermekek tevékenysége

- ❖ A munkát örömmel és szívesen végzi, látja annak hasznát, eredményét, tevékenységének hatását.
- ❖ Önkiszolgálást végez, a munkában saját fejlődési ütemében részt vesz.
- ❖ Naposi munkát lát el a csoport érdekében.
- ❖ Alkalmi megbízatásokat teljesít.
- ❖ Környezet-, növény- és állatgondozást végez.

A fejlődés jellemzői

3-4 éves korban

- ❖ Saját magával kapcsolatos tevékenységeket óvónői segítséggel végzi.
- ❖ Megbízásokat önkéntesség alapján végzi.
- ❖ Az ünnepi készülődésekben aktívan tevékenykedik.
- ❖ Az udvar és teremrendezésbe bekapcsolódik.
- ❖ Az épületen belül az üzeneteket udvariasan, pontosan átadja.
- ❖ Az óvónő irányításával megfigyelő tevékenységet végez.
- ❖ Az óvónő segítségével közreműködik a növények ápolásában.

5-6-7 éves korban

- ❖ Saját magával kapcsolatos tevékenységeket önállóan végzi el.
- ❖ Naposi munkát önállóan végzi.
- ❖ A terem és udvarrendezésben aktívan részt vesz.
- ❖ Ünnepi készülődéskor készíti a dekorációt és az ajándékokat.
- ❖ Segítséget ad a kisebbeknek, kérésre és önálló indíttatásból.
- ❖ Gyűjtőmunkát végez.
- ❖ Évszakhoz kapcsolódó munkákban aktívan bekapcsolódik.
- ❖ A növényápolásba folyamatosan bekapcsolódik.
- ❖ Tudatosan vállalja a feladatot.
- ❖ Képes felfogni munkája eredményét és ez örömmel tölti el.
- ❖ Munkája elvégzése során fejlődik: felelősségtudata, kötelességérzete, a munkavégzéshez szükséges attitűdök képességei.

VI. 8. *A tevékenységekben megvalósuló tanulás*

1. *Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.*
2. *Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.*
3. *A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.*
4. *A tanulás lehetséges formái az óvodában:*
 - *az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,*
 - *a spontán játékos tapasztalatszerzés;*
 - *a játékos, cselekvéses tanulás;*
 - *a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;*
 - *az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;*
 - *a gyakorlati problémamegoldás.*
5. *Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.*

Az óvónő célja:

- ❖ *A tanulás folyamatában a teljes személyiség fejlődésének, fejlesztésének támogatása.*
- ❖ *Az óvodai tanulás elősegítése, melynek elsődleges célja: az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése.*
- ❖ *Olyan környezet megteremtése, mely épít a gyermek előzetes élményeire, és aktív cselekvéseire.*

Az óvónő feladata:

- ❖ *A gyermek tanulásának sajátosságaihoz igazodva a cselekvő aktivitás biztosítása.*
- ❖ *A projekt módszer alkalmazása során – olyan konstruktív pedagógusi attitűd kialakítása, melyben átengedi a gyermeknek a kezdeményezést,*

lebonyolítást, szervezést és főként indirekt módszereket használ, ezzel elősegítve az eredményességet.

- ❖ A gyermeki készségének, és differenciált képességének fejlesztése.
- ❖ Az óvónő pozitív személyre szabott értékeléssel segíti a tanulást.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- ❖ Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- ❖ A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- ❖ A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- ❖ Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- ❖ A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- ❖ Cselekvéses tanulás.
- ❖ Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A kezdeményezett foglalkozás helyett a kezdeményezett tevékenységi formák elnevezést vezeti be az alapprogram az óvodapedagógusra bízva a szervezi és időkeretek megválasztását.
- ❖ A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítés mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.

Az óvodai fejlesztés tartalmában:

- játék,
- *verselés-mesélés*
- ének-zene, énekes játék, *gyermektánc*
- rajzolás, *festés*, mintázás, kézimunka
- mozgás
- külső világ tevékeny megismerése
- *matematika*

Az óvodai fejlesztésünk elsődleges célja: az óvodás gyermek *képességeinek* fejlesztése.

Az óvodapedagógus fejlesztő tevékenységét:

- tanulást támogató környezet megteremtésével,
- a gyermek előzetes tapasztalataira építve,
- változatos tevékenységi formában, szervezeti és időkeretben valósítja meg.

A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve.

A gyermeki megismerés feltételei:

- cselekvéses tanulás,
- a felfedezés,
- a kreativitás,
- a gyakorlati problémamegoldás.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációinak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

– érhetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érhető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

– elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

– egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

– feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VIII. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

- ❖ Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a

lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

- ❖ Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.
- ❖ A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett *nemzetiségi* önkormányzattal, szervezetekkel.

KAPCSOLATRENDSZER MÁS

INTÉZMÉNYEKKEL, SZERVEZETEKKEL

ÓVODA ÉS CSALÁD KAPCSOLATA

A kapcsolatrendszer célja

- ❖ *Célunk a kölcsönösen megértő partnerség.*
- ❖ Változatos, együttműködési formák kialakítása a személyes kapcsolattartástól, a rendezvényekig.
- ❖ *A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak bizalom talaján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.*

Az óvónő feladatai és a kapcsolattartás formái

- ❖ A kapcsolat épüljön tapintatra.
- ❖ Ismerje, és fogadja el a család szokás- és szabályrendszerét.
- ❖ A szülő találjon az óvónőben támaszt, és segítőtársat gyermeke fejlesztéséhez.
- ❖ A szülőt tájékoztassuk a *Pedagógiai Programról*, ehhez nyújtunk segítséget.
- ❖ A szülői képviselőt a Szülői Szervezet látja el, melynek feltételeit, feladatait, az érvényes jogszabályok alapján, maguk alakítják ki.

- ❖ Az óvónő mindig reálisan tájékoztassa a szülőket, gyermekükről, elsősorban saját példájával hasson a szülőre.
- ❖ Családlátogatás során tekintsen be a gyermek otthoni környezetébe, készítsen anamnézist, és környezettanulmányt.
- ❖ A szülői értekezleteken tájékoztassa a szülőket, a mindenkit érdeklő nevelési kérdésekről, óvodai életéről.
- ❖ A szülő ismerje meg a gyermek óvodai életét, lásson bele mindennapi tevékenységébe.
- ❖ Tájékozódjon a szülőkről kérdőívek kitöltésével.
- ❖ A szülőkkal való együttműködést segítse elő közös programok szervezése.
- ❖ A szlovák kulturális bemutatókon való együttes részvétellel ápoljuk a helyi hagyományok újra, és újra élését.
- ❖ Az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést. A szülők tájékoztatása a kimenő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum kérésének és iskolába általuk való továbbításának lehetőségéről.
- ❖ Az indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe. Az óvónő tudatosítja a családban, hogy az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze: a szabad játék elsődlegességének biztosítása.
- ❖ Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.
- ❖ A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerzése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.

A gyermekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés

- ❖ Személyes kapcsolattartás kialakítása minden szülővel (családlátogatás, egyéni beszélgetések, szülői értekezletek, fogadóórák).
- ❖ A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- ❖ Kapcsolatunkban éreztetjük az „őszinte” odafordulást, az empátiát, a segítő szándékot, addig a pontig, amíg a szülő azt elfogadja.
- ❖ Az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése (gyermekek munkáinak kihelyezése a szülői tájékoztatótáblákra).

- ❖ Egyéni beszélgetések során igény szerint a gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése.
- ❖ Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése.

Együttműködés formái:

- családlátogatás, a gyermek megismerése az óvodába lépés előtt,
- szülői értekezletek,
- közös programok szervezése (*Adventi játszóház, Farsang, Húsvéti játszóház, Anyák köszöntése, Apák napja, Családi sportnap- Gyermeknap*
- *Ballagás*

Kapcsolat a társintézményekkel

Bölcsődével

Célja

- ❖ A bölcsődéből, óvodába történő átmenet, gördülékeny elősegítése.

Az óvónő feladata

- ❖ Tájékozódjon a bölcsőde életéről, ismerje és kísérje figyelemmel a bölcsődei csoport életmódját.
- ❖ A közös látogatások segítsék elő a gördülékeny átmenetet.

Óvodákkal

Célja

- ❖ *Közös továbbképzéseken, rendezvényeken való részvétel*

Iskolákkal

Célja

- ❖ Harmonikus iskolakezdés megvalósítása.

Óvoda-iskola átmenet támogatása

- ❖ Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka.
- .
- .
- ❖ A gyermekek fejlődésének után követése az általános iskola első évében.

- ❖ Az érintett iskolákkal: közös óvoda-iskola átmenetet segítő programokon való részvétel.

Alapfokú Művészeti Iskolával

Cél

- ❖ Eredetiben megismertetni néhány hangszert, azok hangját, megszólaltatásának módját.
- ❖ Zenei ízlésük ezen keresztül is formálódjon.

Az óvónő feladata

- ❖ A szervezett zene-óvodai foglalkozások segítése.
- ❖ Személyes kapcsolattartás volt óvodásainkkal, akik hangszeres bemutatót tartanak az óvodában.

Közművelődési intézményekkel

Cél

- ❖ A könyvtár , *Természet Háza*, tájház és múzeumok látogatásával a gyermekek esztétikai élményeinek gazdagítása, irodalmi ismereteinek bővítése.
- ❖ A szlovák hagyomány és kultúra megismertetése.

Az óvónő feladata

- ❖ A közös programokkal lehetővé tenni a szlovák hagyományok ápolását, megőrzését.
- ❖ Biztosítani a tárgyi és személyi feltételeket a programokon való részvételhez.
- ❖ A helyi sajátosságokból adódó kultúrkinccs megőrzése, és a gyermekek számára érthető formában történő átadása.

Kapcsolat a segítőkkel:

Pedagógiai szakszolgálat, gyermekorvos, védőnők, gyógytornász, logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, gyermekvédelmi felelős.

Cél

- ❖ Partneri kapcsolat kialakítása annak érdekében, hogy a gyermekek egészségmegőrzése biztosított legyen.
- ❖ Speciális szakember segítsége álljon rendelkezésre a problémával küszködő gyermek részére.

Az óvónő feladata

- ❖ A családlátogatáskor, illetve beiratkozás után a gyermekek pontos ismerete, igényeik felmérése – jelzés a problémás területekről.
- ❖ A szülőnek a szükséges tájékoztatást adja meg a szakember elérhetőségéről.
- ❖ Készüljön, és készítse fel óvodai csoportját a másság elfogadására.

Kapcsolat civil szervezetekkel: Szlovák Nemzetiségi Kultúráért Alapítvány, Szlovák Önkormányzat, Cigány Kisebbségi Önkormányzat, Nyugdíjas Klub, Idősek Háza, Idősek Napközi Otthona, Szlovák Klub, Száraz-ér Társaság

- ❖ Cigány Kisebbségi Önkormányzat, Szlovák Önkormányzat
A gyermekek óvodai beiratásában való együttműködés (konzultációk).
Pályázati lehetőségek felkutatása és sikeres pályázat érdekében együttműködés.

Cél

- ❖ Az óvodáskorú gyermekek, kihasználva a helyi adottságokat ismerjék meg városunk múltját, jelenét, s ezzel érzelmileg is kötődjenek hozzá.
- ❖ A szlovák és magyar kultúra hagyományait ismerjék meg, fogadják el.
- ❖ A helyi környezeti adottságok megismerése, megszerettetése, ezáltal hazaszeretetre nevelés.

Az óvónő feladata

- ❖ Vegyen részt a támogató civil szervezetek rendezvényein, ezzel is élményt nyújtva a gyermekeknek, s örömet nyújtva az ott élő embereknek.
- ❖ A szlovák, magyar kultúra ápolása, nyelv gyakorlása, néphagyományok felelevenítése és megszerettetése.
- ❖ Kihasználva a Száraz-ér adta természeti környezetet, minél több alkalmat biztosítson a szabadban történő mozgásra, ismeretszerzésre.
- ❖ A természetvédelemmel kapcsolatos kiállításokon, rajzpályázatokon vegyen részt a gyermekekkel.

Kapcsolat a Rózsa fürdővel

Cél

- ❖ A gyermekek kihasználva a lehetőséget, vízhez szoktatáson vegyenek részt, az eredményes úszásoktatás megvalósítása érdekében.

Az óvónő feladata

- ❖ Szervezze meg a csoportos vízhez szoktatást.

IX. GYERMEKVÉDELEM

Cél

A gyermeki jogok mindenekfelett érvényesülésének ellenőrzése.

Az óvónő célja

- ❖ Minden egyes gyermek sorsáért felelősséget vállalva, a családdal együtt a gyermek érdekeit a legmesszebbmenőkig képviselve, védelmet, biztonságot egészséges fejlődés lehetőségét nyújtani.

Az óvónő feladata

- ❖ A gyermekek környezetének megismerése, családlátogatás, családszerkezet, életmód kultúra.
- ❖ A gyermek megismerése.
- ❖ Speciális feladat vállalása a család támogatására.
- ❖ Differenciált, egyéni különlegesen empatikus bánásmód érvényesítése a gyermek nevelésében.

A gyermekvédelmi felelős feladata

- ❖ Minden csoportból számba veszi október végéig a hátrányos helyzetű gyermekeket.
- ❖ Helyzetüket folyamatosan nyomon követ.
- ❖ Részt vesz szakirányú továbbképzéseken.
- ❖ Segít a szociális segélyhez juttatáshoz.
- ❖ Nevelési és záró értekezleteken, beszámol a gyermekvédelmi munka helyzetéről, melyet a nevelőtestület megvitat.

X. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE

Óvodai nevelésünk nyitott a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésére, befogadására, ami azt jelenti, hogy a maximális csoportlétszám és az Alapító Okiratban rögzített alaptevékenység meghatározzák feladatainkat.

Irányadó törvényi háttere:

- 1993.évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- 4/2010.(I.19.) OKM rendelet.
- 1. melléklet a 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése különleges gondozás keretében nyújtott ellátás az óvodában:

- a többi gyermekkel együtt foglalkoztatható sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése,
- testi-mozgásszervi fogyatékos gyermekek nevelése,
- autista, vagy enyhén autisztikus spektrumzavarral küzdő gyermekek foglalkoztatása
- logopédiai fejlesztés megszervezése
- mozgásterápia megszervezése.

Az óvónő célja

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése, integrált nevelés megvalósítása, különbözőség elfogadására nevelés.

Az óvónő feladata

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, közösségbe való beilleszkedésük elősegítése.
- ❖ Személyiségük fejlesztése, differenciált nevelés megvalósítása, prevenció.

XI. ÓVODÁNK ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDJE

Írásos dokumentumai

- ❖ Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja.
- ❖ Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda módosított *Pedagógiai Programja*.
- ❖ Az intézményvezető éves pedagógiai, működési terve.
- ❖ A munkaközösségek terve.
- ❖ Gyermekek csoport nevelési, tevékenységi programja.
- ❖ Írásos dokumentumainkat egységesen terveztük, a programunkban előírtak szerint – névsor, jelek, heti rend, napirend, születésnapok.
- ❖ Beszoktatási terv (szeptember, október hónapra).
- ❖ Szokás- és szabályrendszer tervezése, (negyedéves eseményterv szervezése, néphagyományőrzés, évszakonként feladatok).
- ❖ Fejlesztési terv egy hétre.
- ❖ Anyaggyűjtés, (vers, mese, irodalom, ének).
- ❖ Úgynevezett 3 oldalas éves értékelés.
- ❖ A kiírások tájékoztatják a szülőket a napi munkáról.
- ❖ *A gyermek személyi anyagának vezetése-családlátogatás, anamnézis, beszoktatás, mérés/ Porkolábné dr. Balog Katalin: Kudarc nélkül az iskolában.*

- ❖ Az óvoda ünnepeit, hagyományait kiemelten kezeljük, arra törekszünk, hogy az ünnepek előkészületeivel lehetőséget biztosítsunk az érzelmi átélésre, a gazdagon motivált tevékenységekre.

Pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés és értékelés célja, a pedagógiai munka segítése és fejlesztése.

Területei

- ❖ Dokumentumok ellenőrzése, elemzése.
- ❖ A nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése, elemzése, értékelése.
- ❖ A helyi nevelési program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése, (szeptember 15.)
- ❖ A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.
- ❖ A pedagógiai munka ellenőrzése két szinten történik
 - a gyermekek fejlettségének értékelése,
 - az óvónői gyakorlati munka szintjén.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a minőségi munkacsoport által kiadott mellékletek alapján történik.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum szempontjai

- ❖ A gyermek szociális fejlettsége.
- ❖ A gyermek szociális érettsége.
- ❖ A gyermek értelmi fejlettsége.
- ❖ A gyermek mozgásfejlettsége.
- ❖ A gyermek finommotoros, koordinációs fejlettsége.
- ❖ A gyermek nyelvi kifejezőképességének fejlettsége.
- ❖ A gyermek téri tájékozódásának, térbeli mozgásának fejlettsége.

Az egyéni fejlődési dokumentum ellenőrzése folyamatosan történik.

Minden óvónőnek tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése.

Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni az esetleges lemaradásokat, az egyénhez kötődő feladatokat.

TÁMOP 3.1.4. számú projekt fenntartási időszakában a 2015/16-os nevelési év végéig a csoportok foglalkozásaiban használjuk a programcsomag elemeit, valamint megvalósítjuk a projekthónapot, témahetet, és a moduláris programot, melyeket a foglalkozási naplóban jegyezzük le.

XII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

XII. 1. Legitimációs záradék

Intézmény OM - azonosítója: <u>028337</u>	Készítette: Moravszkiné Paulik A. Katalin <i>Intézményvezető-helyettes</i>
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
1/2013. (07.02.) határozatszámom elfogadta: <i>nevelőtestület nevében névaláírás</i>	Véleménynyilvánítók: <i>Óvodai szülői szervezet nevében névaláírás</i>
Jóváhagyta: <i>igazgató</i> Ph.	
Egyetértését kinyilvánító: <i>Országos Szlovák Önkormányzat</i> <i>Fenntartó, működtető nevében névaláírás</i>	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2013. szeptember 1-től	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: közzétételi listán	
Iktatószám: 5/2013	

XIII. FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
255/2009. (XI.20.) Kormányrendelet
363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet
2. Gáspár László: Neveléstudomány – Bp. Okker Kiadó
3. Dankó Ervinné: Nyelvi- Kommunikációs nevelés az óvodában –
Bp. Okker Kiadó
4. Herczog Mária: Gyermekvédelmi kézikönyv
Bp. KJK – KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. 2001.
5. Perlai Rezsőné dr.: Az óvodáskor fejlesztő játéka – Bp. Okker Kiadó
6. Sugárné Kádár Júlia: A beszédfejlődés útjai – beszédfejlesztés az óvodában
7. Dr. Gósy Mária: A beszédészlelés és a beszéd fejlesztése óvodásoknak
8. Perlai Rezsőné dr.: Az óvodáskor viselkedéskultúrája
Bp. – Okker Kiadó
9. Nagy Jenőné: Óvodatükör ONME – Szolnok, 2001.
10. Porkolábné dr. Balog Katalin: Kudarc nélkül az iskolában